

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Zimy v právní věci

žalobce: **STRABAG Asfalt s.r.o.**, IČO: 251 86 183
sídlem Na Švadlačkách 478, Soběslav II, 392 01 Soběslav
zastoupený JUDr. Martinem Bohuslavem, advokátem,
sídlem Italská 2581/67, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo průmyslu a obchodu**
sídlem Na Františku 1039/32, 110 00 Praha 1
zastoupené JUDr. Tomášem Hlaváčkem, advokátem
sídlem Kořenského 1107/15, 150 00 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2023, č.j. MPO 62094/2023

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení žalovaného ze dne 15. 6. 2023, (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zastaveno řízení o jeho žádosti o dotaci podané v rámci Výzvy 1 z Programu na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen. (dále jen „výzva“).

Žalobní body

2. Žalobce namítá nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť jím došlo k nezákonnému vyřazení žalobce z procesu posouzení nároku na poskytnutí dotace a nepřímo tak k zásahu do jeho majetkových práv.
3. Předmětem sporu je otázka, zda žalobce naplňuje vylučující podmínku uvedenou v čl. 5.4 výzvy. Není sporu o tom, že žalobce nefiguruje na sankčních seznamech Evropské unie (dále jen „EU“). Žalovaný však tvrdí, že mezi skutečné majitele žalobce patří i Oleg Vladimírovič Děripaska, (dále jen „pan Děripaska“), který na sankčních seznamech figuruje.
4. Žalobce namítá nezákonnost rozhodnutí, neboť
 - a) Pan Děripaska není skutečným majitelem žalobce ve smyslu zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZESM“), na který se čl. 5.4. výzvy odkazuje;
 - b) Na žalobce se nevztahuje ani žádná z dalších vylučujících podmínek uvedených v čl. 5.4. výzvy; a
 - c) Finanční analytický úřad („FAÚ“) jakožto orgán kompetentní k provádění mezinárodních sankcí závazných v České republice konstatoval, že se na společnosti v rámci skupiny STRABAG (včetně žalobce) mezinárodní sankce neuplatňují.
5. K otázce skutečného majitele odkázal žalobce na ust. § 2 písm. c) ZESM, i na ust. § 4 odst. 1 tohoto zákona a uvedl, že pan Děripaska nenaplňuje (a ke dni podání žádosti) nenaplnoval žádnou z uvedených definic skutečného majitele.
6. K dovětku v čl. 5.4 výzvy, dle kterého se k velikosti podílu osob zahrnutých na sankčních seznamech EU nepřihlíží, uvedl, že ho lze aplikovat teprve poté, co je vymezen okruh osob, jejichž vztah k žadateli o dotaci se posuzuje. Poukázal na to, že i žalovaný v napadeném rozhodnutí připouští, že je nutné nejprve zkoumat, kdo je skutečný majitel žalobce ve smyslu zákonné definice (kterou pan Děripaska nenaplňuje), pak lze teprve vést úvahy o velikosti podílu skutečného majitele.
7. Dále žalobce namítá, že při uvedení pana Děripasky v příloze I přímo použitelného Nařízení Rady (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (dále jen „Nařízení č. 269/2014“), došlo také k přerušení řetězce ve vlastnické struktuře skupiny STRABAG a na pana Děripasku je nutné hledět jako kdyby nebyl spoluvlastníkem skupiny STRABAG. Jeho uvedením v této příloze došlo totiž mimo jiné ke zmrazení majetkové účasti společnosti MKAO „Rasperia Trading Ltd.“ na skupině STRABAG („zmrazení“). Tím došlo k přetržení řetězce ve struktuře skupiny na

úrovni účasti společnosti MKAO „Rasperia Trading Ltd.“ ve společnosti STRABAG SE, která je prvním článkem struktury skupiny STRABAG, jehož se zmrazení bezprostředně týká. Na pana Děřipasku je tedy nutné nahlížet jako kdyby nadržel a nevlastnil (přímo ani nepřímo) žádnou majetkovou účast ve společnosti STRABAG SE a ani v žádných jiných společnostech skupiny STRABAG včetně žalobce, a to nejpozději ode dne svého zařazení do přílohy I Nařízení č. 269/2014.

8. Žalobce dále namítá, že pan Děřipaska nemá ani žádný podíl na hlasovacích právech na výkonu činnosti žalobce (§ 4 odst. 1 písm. a) ZESM), ani právo na podíl na zisku (§ 4 odst. 1 písm. b) ZESM), ani rozhodující vliv (§ 4 odst. 1 písm. c) a d) ZESM).
9. Žalobce také doplnil historické souvislosti a vyjádřil se k otázce vlastnění a spoluvlastnění s tím, že v současné době není vlastněn ani spoluvlastněn panem Děřipaskou, jelikož nenaplnňuje žádnou z evropských ani českých právních definic vlastnictví přicházejících v úvahu.
10. K vlastnění v evropských sankčních předpisech žalobce uvedl, že výzva samotná vychází ze sdělení Evropské komise – Dočasného krizového rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině (2022/C 131 I/01) („krizový rámec“) a sdělení Evropské komise – Změna dočasného krizového rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině (2022/C 280/01). Podle krizového rámce se podpora „[...] neposkytuje podnikům, na něž se vztahují sankce přijaté EU, mimo jiné včetně podniků vlastněným nebo ovládaných osobami, subjekty či orgány, na něž jsou namířeny sankce přijaté EU [...]“. Krizový rámec je tedy zdrojovým podkladem samotné výzvy a je proto třeba pojem „vlastnění“ vykládat právě v souladu s ní. Citovaný článek krizového rámce je v souladu výše uvedeným článkem 2 Nařízení č. 269/2014, pokud jde o zmrazení (odst. 1), i o zákaz zpřístupnění finančních prostředků a ekonomických zdrojů (odst. 2), jehož smyslem je postihnout nejen osob přímo na sankčních seznamech uvedených, ale i subjektů, které takové osoby mají ve své vlastnické struktuře, pakliže je naplněna definice vlastnění. Tuto definici citované Nařízení č. 269/2014 ani krizový rámec neobsahují, nýbrž ji odvozují z nařízení Rady (ES) č. 2580/2001 ze dne 27. prosince 2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu („Nařízení č. 2580/2001“), podle kterého se přitom vlastnictvím právnické osoby, skupiny nebo subjektu rozumí „držení 50 % nebo více vlastnických práv k určité právnické osobě, skupině nebo subjektu, nebo vlastnictví většinového podílu“. Uvedený výklad pojmu vlastnění konec konců výslovně potvrzují aktuální zásady nejlepší praxe EU pro efektivní implementaci omezujících opatření, podle nichž se s odkazem na Nařízení č. 2580/2001 o vlastnění jedná v případě, kdy má posuzovaná osoba podíl ve výši více než 50 %. Ani tuto definici však pan Děřipaska nesplňuje a je tak třeba konstatovat, že žalobce není ve smyslu příslušných přímo použitelných evropských nařízení vlastněn či spoluvlastněn panem Děřipaskou.
11. Pro úplnost pak žalobce konstatoval, že ani na základě příslušných právních předpisů tuzemského soukromého práva nelze dojít k závěru, že by žalobce byl právnickou osobou, která je vlastněna či spoluvlastněna panem Děřipaskou. Předmět a obsah vlastnického práva je totiž vymezen v ust. § 1011 a 1012 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

(dále jen „NOZ“). V daném případě je předmětem vlastnictví podíl ve společnosti s ručením omezeným ve smyslu § 31, § 133 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“); spoluvlastnictví podílu pak upravuje § 32 odst. 3 ZOK.

12. Vlastníky podílů žalobce ve smyslu příslušných ustanovení NOZ a ZOK jsou společníci žalobce zapsaní v seznamu společníků, resp. v obchodním rejstříku. Pan Děripaska však společníkem ani tzv. společným společníkem (§ 32 odst. 3 ZOK) žalobce není. Panu Děripaskovi žádný podíl v žalobci nepatří, žádný podíl není jeho vlastnictvím (§ 1011 NOZ). Lze tedy uzavřít, že pan Děripaska ani ve smyslu tuzemských předpisů soukromého práva není vlastníkem ani spoluvlastníkem žalobce. Ke vztahu vztah ovládnutí uvedl, že žalobce není subjektem ovládaným pane Děripaskou, ani podle evropské právní úpravy, ani podle českých právních předpisů, a to nejpozději ode dne svého zařazení sankčních seznamů EU. Stejně závěry platí i v případě, že by se na situaci měla aplikovat tuzemská právní úprava institutu ovládnutí. V důsledku zmrazení totiž nemůže pan Děripaska uplatňovat přímo ani nepřímo žádný vliv v žalobci, natož rozhodující vliv ve smyslu § 74 a násl. ZOK.
13. Závěrem žalobce připomněl, že výzva vychází z krizového rámce, na základě kterého je vůbec možné dotace z výzvy. Při poskytování dotací však musí být dodrženy podmínky z něj plynoucí. Jak již bylo uvedeno, podle odst. 33 krizového rámce se podpora „[...] neposkytuje podnikům, na něž se vztahují sankce přijaté EU, mimo jiné včetně podniků vlastněných nebo ovládaných osobami, subjekty či orgány, na něž jsou namířeny sankce přijaté EU [...]“. Čl. 5.4 výzvy tedy zjevně (byť v přísnější formě) implementuje čl. 33 krizového rámce, který principiálně neumožňuje poskytnout podporu osobám na sankčních seznamech a právníckým osobám jimi ovládaným.
14. Agenda provádění mezinárodních sankcí závazných v České republice je přitom od 1. ledna 2017 v kompetenci FAÚ. Je to právě FAÚ, který je jako orgán příslušný podle čl. 16 Nařízení č. 269/2014, čl. 9 nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině a v souladu s § 12 odst. 1 písm. h) zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, oprávněn posuzovat a rozhodovat, zda se na určitý majetek vztahují mezinárodní sankce.
15. Ze sdělení FAÚ ze dne 8. srpna 2022, č. j. FAU-101036/2022/031, přitom plyne, že zmiňované sankce na žalobce a její majetek – i přes evropské sankce uvalené na pana Děripasku – nedopadají. Naopak, FAÚ ve sdělení explicitně uvádí, že českým společnostem koncernu STRABAG lze zpřístupňovat jakékoli finanční prostředky i hospodářské zdroje (tj. včetně poskytování veřejné podpory), a že *“zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů některé z koncernových společností není jejich ani nepřímým zpřístupněním panu Děripaskovi nebo v jeho prospěch ve smyslu čl. 2 odst. 2 nařízení (EU) č. 269/2014. Proto se vůči koncernovým společnostem neuplatňují mezinárodní sankce podle tohoto ustanovení”*. Zpřístupnění těchto zdrojů žalobci tak není porušením evropských sankcí.

16. Není tedy dle žalobce důvod, aby žalovaný jako orgán, který nebyl k rozhodování o sankcích zmocněn, učinil rozhodnutí o zastavení řízení o žádosti o dotaci, kterým žalobci neumožnil se o dotaci ucházet, a v konečném důsledku tak uplatnil sankci podle čl. 2 odst. 2 Nařízení č. 269/2014. Žalobce považuje za nepřipustné, aby tatáž skutečnost, tj. že pan Děřipaska je subjektem figurujícím na sankčních seznamech EU, byla posuzována odlišně, kdy podle FAÚ je navzdory této skutečnosti čerpání dotací společnostmi koncernu STRABAG obecně přípustné a dle žalovaného je tato skutečnost v konkrétním případě důvodem pro zastavení řízení o žádosti o dotaci.

Vyjádření žalovaného

17. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Zdůraznil, že podíl pana Děřipasky je doposud pouze „zmrazen“, což není stav definitivní, nýbrž přechodný či dočasný, jež bude trvat pouze po dobu, kdy bude pan Děřipaska figurovat na sankčních seznamech. Zmrazením podílu pana Děřipasky tak nedošlo k tvrzenému „přetržení řetězce“ ve vlastnické struktuře žalobce. Pan Děřipaska je proto dle žalovaného prostřednictvím majetkové účasti ve společnosti MKAO jedním z vlastníků žalobce a výplatou dotace ze strany žalovaného by došlo k ekonomickému prospěchu žalobce, z něhož by po upuštění od sankcí těžil také pan Děřipaska, což není přípustné. I přes zmrazení podílu pana Děřipasky ve spol. MKAO je stále pan Děřipaska vlastníkem tohoto podílu, ačkoliv má nyní omezené dispoziční oprávnění.
18. Žalovaný nesouhlasí ani s výkladem pojmů „vlastnění“ a „spoluvlastnění“ a uvádí, že Nařízení č. 269/2014 se na Nařízení č. 2580/2001 nijak neodvolává, a proto nelze dovozovat, že si pojem „vlastnění“ z Nařízení č. 2580/2001 vypůjčuje. Kromě toho v čl. 1 Nařízení č. 2580/2001 se jednoznačně uvádí, že tento pojem, včetně dalších se rozumí pro účely tohoto nařízení a nelze jej tedy vztahovat i na Nařízení č. 269/2014.
19. Pokud žalobce odkazuje k výkladu pojmu „vlastnění“ na aktuální zásady nejlepší praxe EU pro efektivní implementaci omezujících opatření, podle nichž se s odkazem na Nařízení č. 2580/2001 o vlastnění jedná v případě, kdy má posuzovaná osoba podíl ve výši více než 50 %, uvádí žalovaný, že se v těchto zásadách jasně uvádí, že tzv. osvědčené postupy nejsou právně závazné a je třeba je považovat za nevyčerpávající doporučení obecné povahy pro účinné provádění omezujících opatření, a proto jejich aplikace na danou věc není rozhodující.
20. K námitce dotčení práv žalobce neposkytnutím dotace zdůraznil žalovaný, že na poskytnutí dotace není, v souladu s ust. § 14 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a rovněž v souladu s bodem 8.12 Výzvy, právní nárok. Žalovaný zcela jasně uvedl, že není relevantní výše majetkového podílu osoby zapsané na sankčním seznamu EU a není tak uplatnitelná ani argumentace žalobce dle ZESM a v něm uvedených procentuálních podílech, na jejichž základě se fyzická osoba považuje za skutečného majitele ve světle ryze formálních kritérií dle uvedeného zákona. Žalovaný přitom odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2010, č. j. 10 Ca 423/2009-77, neboť část argumentace ohledně vlastnické struktury žadatele je použitelná i na právě posuzovaný případ. Vycházejí z dotčeného rozhodnutí žalovaný sděluje, že Výzvou byly stanoveny takové podmínky, resp. eliminační kritéria pro okruh žadatelů, dle kterých měl být

vlastník (i nepřímý) žadatele o dotaci, jenž figuruje na sankčních seznamech Evropské unie, bez dalšího vyloučen z procesu posuzování žádosti o dotaci. Je zřejmé, že pokud výzva v čl. 5.4 výslovně stanoví, že z okruhu oprávněných žadatelů jsou vyloučeny všechny fyzické osoby zahrnuté na sankčních seznamech, a to včetně osob právnických, které jsou vlastněny, spoluvlastněny, ovládány, nebo jejichž skutečný majitel, či spolumajitel je zahrnut na sankčních seznamech Evropské unie, bez ohledu na výši jejich majetkového podílu, lze postup žalobce hodnotit jako nepřipustné obcházení zákona a pravidel stanovených výzvou.

Další písemná podání účastníků

21. Žalobce využil svého práva a k vyjádření žalovaného zaslal soudu repliku, ve které znovu poukázal na to, že žalobci nebyla dotace zjevně přiznána proto, že pan Děřipaska má být skutečným majitelem žalobce, což ale není, jak již v žalobě odůvodnil. Žalobce znovu zopakoval argumentaci uvedenou v žalobě a s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), týkající se principu jednoty právního řádu uvedl, že pojem *vlastnění* použitý v čl. 5.4 výzvy nelze vykládat libovolně, či že by hledání významu tohoto pojmu v právních normách soukromého práva bylo účelovým postupem. Pan Děřipaska přitom dle norem soukromého práva není vlastníkem žalobce, který je tak oprávněným žadatelem.
22. Žalobce dále poukázal na to, že i kdyby žalovaný zamýšlel pojem *vlastnění* vykládat odlišně od jeho obvyklého právního významu uvedeného výše („*samotná skutečnost, jestli se to nazve nepřímým, nebo zprostředkovaným vlastnictvím je pak podružná*“), napadené rozhodnutí nemůže obstát. Dle analogicky aplikovatelného rozsudku NSS ze dne 30. března 2017, č. j. 2 Afs 142 /2016–32 (všechna citovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná online na www.nssoud.cz), totiž platí, že „*je to poskytovatel dotace, který primárně svým rozhodnutím vytváří právní rámec, v jehož mezích má příjemce dotace povinnost se pohybovat. Pokud zvolí při stanovení povinností neurčité právní pojmy, které nemají jednoznačnou zákonnou definici, musí následně unést i případné negativní důsledky vyplývající z již ustálené zásady, dle které nelze neurčitost právního pojmu v dohodě o poskytnutí prostředků klást k tíži příjemci finančních prostředků jakožto slabší strany.*“ Pokud tedy žalovaný ve výzvě pojmem „*vlastnění*“ míní i jiné vztahy než ty definované v NOZ a ZOK, nepochybně tento svůj záměr do textu čl. 5.4 výzvy nepromítl a toto pochybení nelze klást k tíži žadatelů o dotaci.
23. K otázce právního nároku na poskytnutí dotace uvedl žalobce, že z ustálené judikatury NSS plyne, že nepřiznání dotace či zastavení řízení o dotaci nepochybně je zásahem do práv žalobce „*rozhodnutí, jímž poskytovatel dotační žádosti nevyhověl, je s to citelně zasáhnout do právní sféry žadatele. U některých dotačních typů lze předně uvažovat o zásahu do práva vlastnit a pokojně užívat majetek (čl. 11 odst. 1 Listiny, případně čl. 1*“ (rozsudek NSS ze dne 30. září 2015, č. j. 9 Ads 83/2014-46). Zejména však ale platí, že u dotací, které žadatel získá při splnění předem definovaných kritérií (jako je tomu u dotací v rámci výzvy, na které má nesporně nárok každý žadatel splňující ve výzvě objektivně definovaná pozitivní a negativní kritéria), se uplatní plný hmotněprávní i procesní soudní přezkum. Závěrem se pak vyjádřil k citovanému judikátu, který je podle něj nepřiléhavý.

24. Žalovaný následně uvedl, že žalobcem předestřený výklad bodu. 5.4 výzvy by nedával smysl, neboť právě vyloučení zkoumání výše majetkového podílu je zpřisňujícím kritériem, které se uplatní při posuzování žádostí, a je potřeba vykládat podmínky v této části Výzvy jako celek. Oproti definici uvedené v ZESM je tak z okruhu oprávněných žadatelů vyřazena i taková právnická osob, u které osoba zařazená na sankční seznam nemá podíl dosahující 25 %. Zdůraznil, že účelem této úpravy, který je nutné zohlednit, je vyloučení zpřístupnění finančních zdrojů či jiného hospodářského prospěchu osobám, které figurují na sankčním seznamu. Ani žalobce nepopírá, že pan Děripaska vlastní podíl v žalobci, byť přes několik navzájem se vlastnicích společností, a není přitom pro naplnění eliminačních kritérií vůbec podstatné, jak velký tento podíl je. Při výkladu podmínek bodu 5.4 je nutné vycházet z definice skutečných majitelů uvedené v ZSEM, která však byla ve Výzvě modifikována dovětkem „bez ohledu na výši jejich majetkového podílu“.

Jednání soudu

25. U jednání soudu účastníci setrvali na svých dosavadních stanoviscích.
26. Soud u jednání provedl důkaz listinami, které předložil soudu žalobce, a to úplným výpisem z evidence skutečných majitelů vedený u Krajského soudu v Českých Budějovicích oddíl C, vložka 8452, sdělením Finančního analytického úřadu ze dne 8. 8. 2022 a Výkladovými pravidly, které vydal žalovaný k Výzvě z Programu podpory na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen, zejména čl. 10, který odkazuje na ZESM.

Obsah správního spisu

27. Ze správního spisu předloženého žalovaným správním orgánem soud zjistil, že žalovaný vydal Výzvu 1 z Programu podpory na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen (konsolidovaná verze k 12. 12. 2022).
28. Žalobce podal u žalovaného dne 31. 1. 2023 Žádost Programu podpory na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen, přičemž požadoval dotaci v celkové výši 4 760 175,87 Kč. Jako osobu s podílem v žalobci uvedl Bau Holding Beteiligungs GmbH s výši podílu 100 %.
29. Dne 15. 6. 2023 žalovaný napadeným rozhodnutím řízení o podané žádosti zastavil z důvodu, že žalobce nesplňuje podmínku čl. 5 bodu 5.4, neboť bylo zjištěno, že mezi skutečné majitele žadatele patří i pan Děripaska, který byl zařazen na sankční seznam v rámci Přílohy I k nařízení Rady č. 269/2014 pod číslem 929, a to dne 8. 4. 2022. Žadatel je totiž vlastněn ze 100 % rakouskou společností Bau Holding Beteiligungs GmbH, která je pak vlastněna ze 100 % společností STRABAG SE (ze 65 % přímo, z dalších 35 % zprostředkovaně přes německou společnost STRABAG AG, jež je ze 100 % vlastněna společností STRABAG SE). Mezi skutečné majitele společnosti STRABAG SE se přitom řadí i pan Děripaska, přes akcionáře společnosti STRABAG SE, společnost MKAO „Rasperia Trading Ltd.“, která v mateřské společnosti drží podíl 27,78 %. Pan Děripaska není jediným skutečným majitelem žadatele, nicméně s ohledem na skutečnost, že dle znění Výzvy není důležitá výše majetkového podílu osoby zařazené na sankční seznam,

žadatel nesplňuje podmínku čl. 5.4. Výzvy a nelze na něj nahlížet jako na oprávněného žadatele. Žalovaný proto dle § 14j odst. 4 písm. b) rozpočtových pravidel řízení zastavil.

Posouzení žaloby městským soudem

30. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek uplatněných v podané žalobě a při přezkumu vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“). Přitom dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas, osobou oprávněnou a není důvodná.
31. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného, kterým zastavil řízení o žádosti žalobce o dotaci podané v rámci Výzvy 1 z Programu na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen.
32. Žalovaný napadeným rozhodnutím řízení zastavil s odkazem na ustanovení § 14j odst. 4 písm. b) rozpočtových pravidel, podle kterého *„Poskytovatel usnesením řízení zastaví v případě, že žadatel neodpovídá okruhu oprávněných žadatelů o dotaci uvedenému ve výzvě k podání žádosti“*.
33. Mezi účastníky není sporné, že na sankčních seznamech EU nefiguruje žalobce. Žalovaný jako důvod pro zastavení řízení uvedl, že mezi skutečné majitele žalobce patří i pan Děripaska, který na sankčních seznamech figuruje. Se zastavením řízení z tohoto důvodu žalobce nesouhlasí.
34. Předmětem sporu je tedy otázka, zda žalobce naplňuje vylučující podmínku uvedenou v čl. 5.4 výzvy, podle které *„Oprávněný žadatel nesmí být subjektem figurujícím na sankčních seznamech EU vedených v souvislosti s protiprávní činností Ruské federace a Běloruské republiky vůči Ukrajině. Z okruhu oprávněných žadatelů se vylučují všechny fyzické a právnické osoby zahrnuté na sankčních seznamech, vč. osob právnických, které jsou vlastněny, spoluvlastněny, ovládány, nebo jejichž skutečný majitel, či spolumajitel je zahrnut na sankčních seznamech EU, bez ohledu na výši jejich majetkového podílu.“*
35. Z článku 5 bodu 5.4 výzvy vyplývá, že žalovaný používá 5 typů vztahu k žadateli, kdy i naplnění jednoho z nich vede k vyloučení osoby z okruhu oprávněných žadatelů. Jinými slovy, stačí, aby osoba na sankčním seznamu EU žadatele (i) vlastnila, (ii) spoluvlastnila, (iii) ovládala, (iv) byla jeho skutečným majitelem, nebo (v) skutečným spolumajitelem. Žalovaný splnění vylučující podmínky v případě žalobce shledal v tom, že mezi skutečné majitele žalobce patří i pan Děripaska, který na sankčních seznamech EU figuruje. Přitom odůvodnil, z jakého důvodu se pan Děripaska řadí mezi skutečné majitele žalobce, a zdůraznil, že pan Děripaska není jediným skutečným majitelem žalobce.
36. Soud ve shodě se žalovaným považuje za zásadní okolnost, že pan Děripaska, který figuruje na sankčních seznamech EU, je vlastníkem společnosti MKAO „Rasperia Trading LTD.“ a podíl společnosti MKAO „Rasperia Trading Ltd.“ na žalobci podle něj nedosahuje ani 28 %, přičemž ve společnosti MKAO „Rasperia Trading Ltd.“ má pan Děripaska podíl menší

než 50 %. Z toho však žalobce dovozuje, že nepřímý podíl pana Děripasky na žalobci je menší než 14 %. Nelze přehlédnout ani to, že žalobce v bodu 4.11 podané žaloby tvrdí, že panu Děripaskovi žádný podíl v žalobci nepatří, což je s tvrzením o 14 % podílu pana Děripasky na žalobci zcela v rozporu. Výše majetkového podílu dle bodu 5.4. výzvy však není podstatná, a je tedy významný jakýkoli podíl (spolu)majitele zahrnutého na sankčním seznamu na žadateli o dotaci, což je v tomto případě z důvodu zápisu pan Děripasky na sankčním seznamu EU splněno.

37. Podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) ZESM *korporaci v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje každá fyzická osoba, která přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání má podíl v korporaci nebo podíl na hlasovacích právech větší než 25 %*.
38. Žalobce zdůrazňuje, že pan Děripaska není skutečným majitelem žalobce podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) ZESM, neboť zmrazený podíl pana Děripasky na žalobci ve smyslu tohoto ustanovení nepřekračuje hranici 25 %.
39. použité v dotačních podmínkách, které mají definici v právním řádu, je nutné vykládat v souladu s touto definicí. Nicméně pojem „skutečný spolumajitel“, který žalovaný použil při stanovení podmínek v bodu 5.4 výzvy, je pojem, který v právním řádu definován není, a je proto třeba ho vyložit autonomně pro účely výkladu podmínek pro poskytnutí dotace. Soud přitom dospěl k závěru, že pan Děripaska je právě skutečným spolumajitelem žalobce.
40. Podle ustanovení § 2 písm. c) ZESM *je skutečným majitelem každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání*. Pojem „skutečný spolumajitel“ je proto nutné vyložit v souladu s touto definicí tak, že jde o každou fyzickou osobu, která v konečném důsledku spoluvlastní nebo spolukontroluje právnickou osobu, a to (s ohledem na výslovné znění závěru sporné dotační podmínky) bez ohledu na její podíl v této osobě. Tuto definici pan Děripaska splňuje, protože v konečném důsledku má v žalobci majetkový podíl, tudíž je jeho spoluvlastníkem a žalobce spolukontroluje. Bez ohledu na to, že žalovaný byl v terminologii nepřesný, neboť namísto „skutečného spolumajitele“ označil pana Děripasku za „skutečného majitele“, je z napadeného rozhodnutí patrné, z jakých důvodů považoval žalobce za neoprávněného žadatele a s těmito důvody soud souhlasí.
41. Pro úplnost soud uvádí, že se neztotožnil ani s argumentací žalobce, který na několika místech žaloby zdůraznil, že zápisem pana Děripasky v příloze I Nařízení č. 269/2014, došlo mimo jiné ke zmrazení majetkové účasti společnosti MKAO „Rasperia Trading Ltd.“ na skupině STRABAG, tím i k přerušení řetězce ve vlastnické struktuře skupiny STRABAG, a na pana Děripasku je proto dle žalobce nutné hledět jako kdyby nebyl spoluvlastníkem skupiny STRABAG. Pokud by soud na tuto argumentaci přistoupil, bylo by to zcela v rozporu se smyslem a účelem přijatých opatření, kterým je znemožnění získávání finančních prostředků právě osobám zapsaným na sankčním seznamu EU.
42. Zápisem na sankční seznam totiž nepřestal být pan Děripaska vlastníkem předmětného podílu ve společnosti MKAO „Raspenia Trading LTD“, ale jeho podíl je pouze „zmrazen“, což však není stav definitivní, nýbrž přechodný či dočasný, který bude trvat pouze po

dobu, kdy bude pan Děřipaska figurovat na sankčních seznamech. Zmrazením podílu pana Děřipasky proto nemohlo dojít k žalobcem tvrzenému „přetržení řetězce“ ve vlastnické struktuře žalobce. To ostatně nevyplývá ani z čl. 1 písm. e) a písm. f) Nařízení Rady č. 269/2014, ze kterého je zřejmé, že „zmrazením“ vztahy k těmto zdrojům a prostředkům nezanikají. Pan Děřipaska má tedy pouze omezené dispoziční oprávnění, ale nadále je prostřednictvím majetkové účasti ve společnosti MKAO „Raspenia Trading LTD“, i po zmrazení jeho podílu, jedním ze skutečných majitelů žalobce. Výplatou dotace ze strany žalovaného by došlo k ekonomickému prospěchu žalobce, z něhož by po upuštění od sankcí těžil také pan Děřipaska, což není přípustné a zcela by to popíralo smysl přijatých opatření.

43. Soud proto neshledal důvodnou ani argumentaci žalobce jeho historickým vývojem, kdy dovozuje, že pan Děřipaska nemohl z důvodu zápisu na sankční seznam efektivně vykonávat žádná práva spojená s akciemi ve společnosti MKAO „Rasperia Trading Ltd.“, ani jejím prostřednictvím ani sám napřímo uplatňovat jiný vliv ve společnosti STRABAG SE, tím spíše v žalobci. Jak soud totiž již výše uvedl, případná nemožnost uplatňování vlivu u žalobce není z hlediska splnění podmínek bodu 5.4. výzvy vůbec podstatná, neboť s ohledem na uvedený důvod pro vyloučení žalobce z okruhu oprávněných žadatelů je určujícím hlediskem pouze zápis skutečného majitele nebo skutečného spolumajitele na sankčních seznamech EU, bez ohledu na výši jeho majetkového podílu.
44. Pokud žalobce poukazuje na sdělení FAÚ, který problematiku řeší zcela odlišně než žalovaný, ani tuto námitku soud neshledal důvodnou, neboť FAÚ posuzuje postavení žalobce a pana Děřipasky v něm ze zcela jiných hledisek. Pro nyní projednávanou věc je podstatné to, že i FAÚ připouští, že pan Děřipaska je nepřímým vlastníkem koncernu STRABAG SE, avšak dále pak posuzuje jeho podíly v koncernu STRABAG SE, což s ohledem na kritéria stanovená v bodu 5.4 výzvy žalovaného není pro posouzení podmínek pro poskytnutí dotace podstatné, jak již soud výše opakovaně zmínil.
45. Soud považuje za nutné zdůraznit, že předmětem řízení je poskytnutí dotace na žádost žalobce. Na poskytnutí dotace nemá žadatel právní nárok, na což byli všichni žadatelé o dotaci upozorněni v bodu 8. 12 výzvy. Přidělování dotací představuje podle setrvalé judikatury dobrodíní státu, kdy stát (potažmo konkrétní ministerstvo) má poměrně široké možnosti v tom, jak stanoví podmínky čerpání, tedy i jak vymezí okruh oprávněných žadatelů. Má také velký prostor pro správní uvážení. Pokud tedy žalovaný stanovil zpřísnující podmínku, v důsledku které žalobce na dotaci nedosáhne, nelze v tom spatřovat nezákonnost napadeného rozhodnutí. Posuzování smyslu a účelu formulace konkrétních podmínek stanovených zadavatelem pak soudu v rámci přezkumné činnosti správního rozhodnutí zásadně nepřísluší, neboť posuzuje „pouze“ to, zda žadatel tyto podmínky splňuje či nikoliv.

Závěr a náklady řízení

46. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

47. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, který uvedl u jednání, že ačkoli byl zastoupen, náhradu nákladů řízení nepožaduje. Soud proto ve výroku II. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. května 2024

Mgr. Marek Bedřich, v. r.
předseda senátu